

Polom zakona NIRA povzročil veliko konfuzijo v kongresu

"Newdealerji" še vedno omamljeni od klofute, ki jo jim je prisolilo zvezno vrhovno sodišče. Niža kongresna zbornica prekinila zasedanje. Rooseveltova posvetovanja z voditelji kongresa in predstavniki organiziranega delavstva. Vodilni senatorji dvomijo v možnost izvajanja zakona obnove. Pogajanja med rudarji in magnati glede sklenitve nove pogodbe ustavljena. Lewis zapretil s stavko v industriji mehkega premoga

Washington, D. C., 29. maja. — Pristavi Rooseveltove politike, ki je bil preurediti obstoječe ekonomske strukture, so zabredli v velikansko in sedaj kujejo načrte, ki bi rešili vsaj nekaj iz polja, pod katerimi leži "newdeal" zakonodaja.

Glavni odloki federalnega vrhovnega sodišča, s katerimi je bilo zakonu NIRA, ograženo strogo AAA in predsednik seveda silno trudi, da bi prejel popoln polom svojega sveta.

Rosevelt je včeraj konferiral s senatorjem Harrisonom, članom senatnega finančnega odbora, in kongresnikom R. Coughlinom, načelnikom odbora za pota in sredstva, o načrtu, ki ga je predložil, da bi se o njem odločili v prihodnjem tednu. Po tej konferenci so se odločili, da bi se o njem odločili v prihodnjem tednu.

Čelo bo več dni predno bo se sestava novega programa, ki ga je predložil senator Harrison, načrt je ohranitev stroja v smislu restrikcij, ki jih dajejo odloki vrhovnega sodišča.

Harrison je rekel, da bo nižja zbornica odobrila vse razen tistih, ki so predložili "newdealski" načrt, dokler ne bo administracija sestavila novega programa. Zbornica bo danes prebrala in se ponovno odločila v petek.

Glavni so se govorice, da bo predsednik Roosevelt prihodnje po radiu apeliral na ameriško ljudstvo, naj ga podpre pri njegovih prizadevanjih, s katerimi bo skušal izvesti vsaj nekatere točke novega programa.

Senator Wagner še vedno ugovarja vrhovno sodišče, ki je odobrilo njegov načrt, in napeljuje proti kompanijam, ki bi se sprejele v prečiščeno. Rekel je, da je vrhovno sodišče že večkrat podalo, da kongres na področju zakonov lahko izvede aktivnosti, ki bi bile aktivnosti v škodo podjetniškega trga.

Oče, mati petork ignorirala obletnico

Se vedno sta v sporu z državo

Callander, Ont., Kanada. — Oliva in Elzire Dionne, oče in mati svetovno znanih petork, sta 28. maja ignorirala rojstni dan njihovih petih hčerk, katerega je obhajala odlična družba v dr. Daffoejem privatnem zavodu, kjer so deklice nastanjene in oskrbovane. Zavod — moderno opremljena hiša s strešnicami in strano — se nahaja samo onkraj ceste od Dionneove farmske hiše. Družba, obstoječa iz dveh ministrov provinc Ontario in drugih javnih predstavnikov ter poročevalcev listov, je pod vodstvom dr. Daffoeja s kratkimi govori v radio poveličevala petorko, ki so prve v zgodovini izpolnile eno leto starosti. Ceremonije so trajale precej časa in udeležile so se jih tudi petorke, katerih veka je bilo slišati po radiu po vsej Kanadi in Združenih državah. Vse je bilo dobro — sam oče in mati ni bilo zraven. Bila sta povabljeni, toda poslala sta pismo izjavo, v kateri ponovno protestirata proti državni kontroli njihovih petork in njih premoženja. Roditelja, preprosta farmarja, si nikakor ne dasta povedati, da je državna in znanstvena kontrola potrebna v interesu pravilne oskrbe in zdravljenja njihovih hčerk.

Mali zavod je bil poplavljen s čestitkami in darili iz vseh krajev sveta.

Francija strmo-glavila Flandina

Finančna diktatura odvrnjena

Pariz, 30. maja. — Francoska zbornica je danes s 353 glasovi proti 202 strmo-glavila Flandino novo vlado, ki je zahtevala finančno diktaturo, da reši francosko valuto pred devalvacijo. Fernand Boisson, predsednik zbornice, je dobil mandat, naj organizira novo vlado. Pariška borza je včeraj zaprla vrata, ampak to ni ustavilo silnih navvalov na banke.

Se dva meniha aretirana v Nemčiji

Kassel, Nemčija, 29. maja. — Nadaljnja dva katoliška meniha sta bila včeraj tu aretirana na obtožbo, da sta pošiljala na skrivnem nemške marke v Holandijo. Doslej so naciji prišli 48 katoliških menihov in nun, ki čakajo na obravnavo na podlagi iste obtožbe.

Cehoslovaška vlada podala ostavko

Praga, 29. maja. — Cehoslovaški kabinet, kateremu je načeloval Jan Malypeter, je včeraj resigniral. Ostavka je bila le formalnost, ki se izvrši po vsakih volitvah.

Autni delavci končali stavko

Toledo, O. — Nad tristo delavcev se je vrnilo na delo, ko je Myers Regulator Co., ki izdeluje avtomobilске pritiskline, pristala na zvišanje meze od 10 do 25 odstotkov in znižala delovni teden na 40 ur. Stavko, ki je trajala dva tedna, je vodila Združena unija avtnih delavcev.

Nove nasilnosti v jeklarski stavki

Kompanijski pobojniki obstrelili štiri osebe

Canton, O., 29. maja. — Štiri osebe, med temi ena ženska, so bili včeraj ranjeni, ko so kompanijski čuvaji otvorili ogenj na množico, ki se je zbrala v bližini tovarne United Alloy Co., podružnice Republic Steel korporacije, v kateri je izbruhnila stavka. Ranjeni so bili Henry Marchewka, John L. Motts, Sam Davis in Mary Reed. Slednja je bila v skupini, ki je opazovala streljanje, ko so pikeirali tovarno. Kompanijski pobojniki so se pripeljali v dveh avtomobilih in pričeli streljati in potem se hitro umaknili v tovarno.

Unijski voditelji pravijo, da je 4500 delavcev pustilo delo v tovarni Republic Steel korporacije, ki je morala zapreti vrata. Okrog tisoč delavcev pri Timken Roller Bearing Co. bo danes glasovalo o odklicu stavke. Dalje je izbruhnila stavka pri Canton Tin Plate Co. in Berger Manufacturing Co., ki uposilujeta nad dva tisoč delavcev.

Serif Abe Laird je apeliral na guvernerja, naj pošlje milicnike, ker se je pojavila nevarnost novih nemirov, toda guverner je apel ignoriral.

Cleveland, O., 29. maja. — Stavka pri White Motor Co. je bila po dolgih pogajanjih včeraj končana in stavkarji se bodo danes vrnili na delo.

Francija strmo-glavila Flandina

Finančna diktatura odvrnjena

Pariz, 30. maja. — Francoska zbornica je danes s 353 glasovi proti 202 strmo-glavila Flandino novo vlado, ki je zahtevala finančno diktaturo, da reši francosko valuto pred devalvacijo. Fernand Boisson, predsednik zbornice, je dobil mandat, naj organizira novo vlado. Pariška borza je včeraj zaprla vrata, ampak to ni ustavilo silnih navvalov na banke.

Se dva meniha aretirana v Nemčiji

Kassel, Nemčija, 29. maja. — Nadaljnja dva katoliška meniha sta bila včeraj tu aretirana na obtožbo, da sta pošiljala na skrivnem nemške marke v Holandijo. Doslej so naciji prišli 48 katoliških menihov in nun, ki čakajo na obravnavo na podlagi iste obtožbe.

Cehoslovaška vlada podala ostavko

Praga, 29. maja. — Cehoslovaški kabinet, kateremu je načeloval Jan Malypeter, je včeraj resigniral. Ostavka je bila le formalnost, ki se izvrši po vsakih volitvah.

Autni delavci končali stavko

Toledo, O. — Nad tristo delavcev se je vrnilo na delo, ko je Myers Regulator Co., ki izdeluje avtomobilске pritiskline, pristala na zvišanje meze od 10 do 25 odstotkov in znižala delovni teden na 40 ur. Stavko, ki je trajala dva tedna, je vodila Združena unija avtnih delavcev.

REVOLTA MED DELAVCI PROTI RELIGIJSKIM MEZDAM

Organizacija brezposelnih se pripravlja na boj

VELIKI KONFLIKTI PRIHAJAJO

Washington, D. C. — (FP) — David Lasser, načelnik Ameriške delavske zveze, organizacije brezposelnih, je dejal, da bodo mnogi, ki so sedaj na "religijni listi", odklonili delo pri religijskih projektih za plačo, katero je določila Rooseveltova administracija. Organizacija brezposelnih se bo borila, da bodo religijni delavci prejeli enake pogoje in plače in da bodo religijni delavci prejeli enake pogoje in plače in da bodo religijni delavci prejeli enake pogoje in plače.

Večina tistih, ki jih bo vlada uposilila pri federalnih delih, za katere je kongres apropriral nad štiri milijarde dolarjev, bo morala delati nad 160 ur v mesecu, da bo deležna "zaščitne meze", katero je določil predsednik Roosevelt. Harry L. Hopkins, ki ima važno pozicijo v odboru za izvajanje programa javnih del, je rekel, da bo delovni teden 40 ur bolj gotovo pravilo nego izjema, čeprav še ni bila v tej zadevi izrečena zadnja beseda.

Dalje je Hopkins priznal, da bodo nekatere družine, ki so sedaj na relifu, prejele manj v obliki mesečne meze nego do bivaajo zdaj kot direktni relief. Prizadete bodo zlasti velike družine, ker bo pri religijskih projektih smel delati samo eden član družine. V slučajih, kjer bo religijna meza nižja ko dose-danja direktna federalna podpora, pridejo v poštev državne dajatve in te bodo določile posamezne države, če bodo hotele.

Vse kaže, da bodo privatne industrije sledile zgledu Rooseveltove administracije in pričele zniževati meze, kar bo iz-zvalo silen odpor pri delavstvu. Znamenja so tu, da bo v prihodnjih mesecih vsa Amerika v obsevu industrijskih konfliktov, ki bodo pretresli gospodarsko strukturo dežele do temeljev.

Nedelja dan počitka tudi v Turčiji

Ankara, Turčija, 29. maja. — Moderna Turčija je zavrgla še eno sto in stoletno tradicijo stare Turčije. Narodna skupščina je včeraj sklenila, da od sedaj bo nedelja dan počitka tudi v Turčiji. Doslej so Turki imeli petek za dan počitka.

Vozniki končali stavko

Hartford, Conn. — Dvatedenska stavka organiziranih voznikov je bila končana, ko je delodajalec pristal na zvišanje meze za deset odstotkov in skrajšanje desetodnevne.

MacDonaldu se ma-jejo tla pod nogami

Napovedujejo reorganiziranje angleškega kabineta

London. — (FP) — Vse kaže, da Ramsey MacDonald, angleški premier, drvi z veliko naglico v politično pozabnost. Kadar se pokaže v svojem volilnem distriktu, je izvižgan in njegova oseba je predmet pogostih napadov v parlamentu in celo v konservativnem tisku.

Izgleda, da bivšemu voditelju angleške socialistične stranke nihče ne zaupa. Samo bojazen pred finančno krizo in pomankanje nekaj boljšega v konservativnih vrstah držita MacDonalda v sedlu. Da je MacDonald le figura in da je silno slabo poučen o situaciji, je dokazal nedavni dogodek, ko je policija v Sheffieldu napadla pohod brezposelnih. Ko je bil MacDonald vprašan v parlamentu o tem dogodku, je dejal, da ni nič vedel o stvari, dokler ni naslednji dan videl zadevne vesti v časopisu. To izjavo je pograbil liberalni list "Manchester Guardian" in se ponorčeval iz premierja. Zapisal je, da je vsa Anglija vedela o demonstracijah, ne pa MacDonald, ki bi moral imeti kontrolo nad vsemi vladnimi departamenti.

Nepokoj brezposelnih se očituje v velikih demonstracijah, ki so na dnevnem redu. Velikega javnega shoda, ki se je nedavno vršil v Glasgowu, se je udeležilo nad sto tisoč ljudi. Militantni unijski delavci so čim dalje glasnejši v zahtevah, da se okliče generalna stavka, ki naj prisili vlado na zvišanje podpore brezposelnim.

V odgovornih krogih se širijo govorice, da bo prišlo do reorganiziranja kabineta, ako ne bo vlada prej resignirala. MacDonald namerava pogostiti iz kabineta, da tako naredijo prostor za S. Baldwin, voditelja konservativcev. Druga možnost je Lloyd George, bivši premier in vodja liberalcev, ki vodi intenzivno "newdealsko" kampanjo, bazirano na načelih predsednika Roosevelta.

Kampanja za otroke bo tudi v Rusiji!

Komunistični vodje zahtevajo milijone in milijone otrok

Moskva, 29. maja. — Kampanja Mussolinijeve in Hitlerjeve vrste za obilen naraščaj se raztegne tudi na Sovjetsko unijo! Kakor poroča Pravda, centralno glasilo komunistične stranke, je vodstvo komunistične stranke odredilo kampanjo za povečanje ruskega prebivalstva. Kontrola porodov bo tabu in na delavke ter kmetice pojde apel, naj pomnože "stotalstvo Sovjetske unije za "bistotne milijone, tako da bo Rusija v stanu izkoristiti v polni meri naravne zaklade ene šestine zemeljske površine."

Pravda piše, da rojstva v kapitalističnih državah stalno padajo, zato je naravno in pravilno, da sorazmerno narašča prebivalstvo Sovjetske unije, ki ima dovolj prostora in sposobnosti, da se podvoji in potroji.

Prvi zrakoplov naložen v zrak v Rusiji

Moskva, 29. maja. — Sovjetsko letalstvo je včeraj obogatelo za nov uspeh. Zrakoplov, ki je plul 150 čevljev visoko v zrak, je s pomočjo vrvi, ki je visela do tal, pobral in dvignil tovor, nakar je tovor spet spustil na tla. V zaključu, v katerem je bil tovor, so bile tudi steklenice, ki se pa niso zdrobile pri nakladanju in izkladanju.

DUHOVEN RAZGALIL COUGHLINA KOT FAŠISTA

Urednik "Amerike" pokazal na njegove kontradikcije

"FATHER" BI BIL RAD DIKTATOR

New York. — (FP) — Da je fašistična filozofija "fathra" Coughlina pričela presedati tudi nekaterim katoliškim duhovnom, je razvidno iz katoliškega tednika "America", katerega urejuje rev. Wilfred Parsons. V eni izmed zadnjih števil je rev. Parsons objavil članek, v katerem analizira Coughlinov program.

"Mi vidimo," pravi urednik tega katoliškega glasila o Coughlinu, "da je on za privatno svojino, za profinitni sistem in za mezdni sistem. V tem stoji on definitivno v okvirju kapitalističnega sistema, čeprav ga dostikrat proglaš za nepopoln-ajivega."

"In prav tukaj on uvaja tudi svojo famozno formulo, katere ni še nikdar dovolj razjasnil. Splošno se smatra, da predstavlja kapitalizem produkcijo za profit, socializem pa produkcijo za rabo. Coughlin je kombiniral oboje!"

Parsons daje Coughlinu kot državljaniu popolno pravico do izražanja in propagiranja svojih idej. Očividno pa ni pripadnik njegove antilunjske politike, vsled katere je prišel v navzkrižje z detroitskimi unijami in tudi Ameriško delavsko federacijo.

O tej Coughlinovi antidelavski politiki je prinesel zanimiv članek "Socialist Call" z dne 18. maja. V tej krizi je bil Coughlin med prvimi v Detroitu, ki je deloval direktno in indirektno za znižanje plač. To je bilo leta 1931, ko je dal zgraditi svojo cerkev Little Flower Cooper-Little kompaniji, katere lastnika Edgar B. Cooper in James Little sta že dolgo vrsto let na čelu openšarskega gibanja v Detroitu.

Gradnjo te cerkve je prvotno začela unijska firma, toda Coughlin jo je odsvolil na ljubo tej openšarski firmi, ki je "nabrala stavkolomce po vsej Kanadi in Združenih državah," kakor pravi D. Collins, urednik zidarske unije. James Little je namreč vpliven član njegove fars.

Radi te afere je Coughlin prišel v konflikt z vsem organiziranim delavstvom. Kljub temu pa očividno ni spremenil svoje antidelavske taktike, kar je dokaz pismo, katerega je pisal 19. februarja 1935 Irvinu Jenningsu iz Bangora, Pa. Jennings, ki je aktiven v unijskem gibanju, ga je pismeno vprašal o njegovih delavskih smernicah. Coughlin mu je omenjega dne odgovoril sledeče:

"Naša organizacija (Unija za socialno pravičnost — ured.) nima nobene odredene antiunjske taktike, ker sem jaz naklonjen, da se delavstvo organizira v svrhu protekcije. Nisem pa naklonjen metodam, katerih se poslužuje Ameriška delavska federacija."

"Naš tiskar je član NRA in se striktno držim njenih regulacij."

Slednje se nanaša na ošteket, da se vse Coughlinove tiskovine tiskajo v neunijiski tiskarni. In kakor je razvidno iz pisma z 19. februarja tega leta, to tudi radijski župnik potrjuje indirektno. Pismo v celoti je objavljeno jako zvit. Njegova "organizacija" nima nobene odredene antiunjske taktike; sam da je naklonjen organiziranju delavstva, toda ne odobrava metod ADF.

(Dolje na 3. strani.)

Vladimir Potemkin (pri mizi), sovjetski poslanik v Parizu, francoski zunanji minister Laval ter drugi državniiki na sestanku, na katerem so podpisali francosko-ruski pakt vzajemne vojaške pomoči.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society
Narodna: za Ederne drave (liven Chicago) in Kanado \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; za Chicago in Ciere \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inostanstva \$9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Ciere \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.
Čest članov po dogovoru. — Ilustrirani dopisi in nenarodnih članov se ne vračajo. — Ilustrirane vsebine (fotografije, posnetki, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v sklopu, če je priložil poštnino.
Advertising rates on agreement. — Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.
Naslov na vsa, kar ima stik s uredništvom:
PROSVETA
2457-49 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Odžagani "new deal"

Federalno vrhovno sodišče je ponovno udarilo po Rooseveltovi administraciji in kongresu in vrglo na tla glavni stebel "new deala" — zakon industrijske obnove, s katerim je dobri Roosevelt hotel reformirati in "poboljšati" privatni kapitalizem. Strahovit je bil ta udarec za "new deal", toda potreben je bil. Roosevelt se morda zdrži iz svojih lepih sanj in spozna, da se privatni kapitalizem ne da poboljšati, ne pusti se regulirati. Privatni kapitalizem ne more živeti, ako ne izkorišča ljudstva po svoji mili volji, izkoriščati pa ne more, če ima zvezane roke. Zato ima ustavo, ki je prirojena za njegovo svobodno izkoriščanje.

Nam ni prav nič žal za reforme, katere je vrhovno sodišče vrglo v koš, kajti te reforme so bile za ameriško delavstvo in male farmarje v večjem delu le na papirju, kljub temu ne moremo deliti divjega veselja za burbonci, ki danes vriskajo in hvalijo Boga za "modro razsodbo" vrhovnega sodišča. Trumfi te vrste so le začasna znamenja. Saj je le nekaj desetletij — mnogo ljudi še živi iz tistega časa — ko je isto vrhovno sodišče sankcioniralo zamorsko telesno sužnost na podlagi ustave.

Koliko boja, truda in jeze je stala NIRA s svojimi pravilniki in vse je bilo zaman. In to še ni vse. Koliko natezanja je z mršavim socialnim zavarovanjem, Wagnerjevimi delavskim zakonom in drugimi reformami, ki bodo prav tako zletele v enem dnevu v koš vrhovne sodnice. Ali ni zdaj jasno, da Roosevelt samo čas zapravlja s svojim naivnim "poboljšavanjem" privatnega kapitalizma? Zakaj se ni Roosevelt takoj ob svojem nastopu lotil ustave, da bi pripravil trdno podlago za pošten preobrat?

V ustavi ni nikjer rečeno, da ima vrhovno sodišče oblast razveljavljanja zakonov, ki jih sprejme kongres in predsednik podpisuje. Čas je, da se ameriško ljudstvo vpraša, kdo je dal sodišču to moč. Kakšna je to demokracija, če devet moč lahko izvrše kongresne sklepe in dikira glede ustavnosti? In teh devet moči ni nikomur odgovornih za svoje diktate!

Prava demokracija zahteva, da ima o vsaki zadevi zadnje besedo ljudstvo s splošnim glasovanjem. Ameriška ustava ne dovoljuje splošnega glasovanja. Zakaj ne?

Masno klanje Primorcev

Starokrajški listi poročajo, da so v prvih divizijah italijanske armade, ki jih je diktator Mussolini poslal v vzhodno Afriko, večinoma Slovenci in Hrvatje iz anektiranega Primorja. Zagrebški listi pišejo, da so iz latre pobrali vse za vojno sposobne moške, le deca in starci so ostali doma; na Goriškem in Notranjskem ni nih bolje.

Iz teh poročil bi človek sklepal, da barbarski italijanski fašizem kuha razpoloženje za vojno v Afriki samo zato, da se iznebi jugoslovanskih rečevalcev v Primorju. Ni dovolj, da so fašistični banditi — vojskari, civilni in kleriki — v zadnjih dvanajstih letih na Primorskem zatirali brez malega ves kulturni značaj slovenskega in hrvaškega življenja; ne, to ni dovolj. Zdad jih hočejo ubiti še fizično z nalašč provocirano vojno v afriškem peklu.

Znoreli Mussolini in njegov idejni zaveznik, rimski papež, sicer delita nagrade in žegen za obilen naraščaj, na drugi strani pa Mussolini mobilizira očete in mladenice za masno klanje in papež bo to klanje blagoslovil. Vse, kar je bilo v Italiji in na Primorskem naprednega, je že postreljeno ali v zaporih, kolikor jih ni pobegnilo v tujino, prosto se gibljejo samo še hlapeci in strahopetci, a tudi ti bodo morali v klavnico. Lepa bodočnost se obeta Italiji, odkar je pustila, da sta jo perverzni Mussolini in njegov zaveznik papež pahnili nazaj v srednji vek, v dobo največjega barbarizma v zgodovini.

Čemu je treba Italiji afriške vojne? (Liga narodov si sicer domišlja, da je to vojno preprečila, toda blazni Mussolini jo je po vseh znamenjih samo odložil do prihodnje jeseni.) Zato, ker je Mussoliniju vojna zadnja karta. Vse drugo mu je bankrotiralo. Fašistična diktatura, "od Boga poslana", je pognala Italijo na kant. Oče fašizma ni še dosegel ničesar, s čimer bi si zagotovil večno slavo v zgodovini. Zdad stavi še na vojno in tedaj pride — popoln polom fašizma.

Mi ma od srca privoščimo ta polom. Kakor nam je vsaka vojna barbarstvo in ognjenost

(Dolge v zadnji koloni.)

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Slavje državljanske lige

Girard, O. — Prišla je pomladanska sezona, ki je prinesla vsepolno raznih aktivnosti in novega življenja v naravi in pri delu. Nekatere tukajšnje tovarne obratujejo prilično dobro, druge pa bolj slabo. Tukajšnja strojarstva je bila edina, ki je primeroma dobro obratovala skozi vso krizo in upamo, da bo v bodoče obratovala s polno paro.

Prošlo zimo smo imeli razne veselice in zabave. V nedeljo 9. junija se bo vršil prvi letni "slovenski dan" v Library Memorial parku pod avspicij Slovesno-ameriške državljanske lige, čije namen je, da se pride do boljšega medsebojnega sporazuma ter da se dostojno predstavimo ameriški javnosti.

Vsem je znano, da odkar so se Slovenci začeli naseljevati v to okolico pa do zadnjih par let, smo bili ves ta čas jako malo upoštevani med ameriškim narodom in drugorodci. Zato se nam zdi, da je že čas, da se predstavimo javnosti kot enakokredni državljani velike unije. V ta namen se pripravljaja 9. junija velik in obširen program, ki bo zanimiv. Zadevni odbor je preprčan, da bo ta prireditelj ena največjih v zgodovini okoliških Slovencev. Slavje se prične točno ob 11. dopoldne, s kosilom, nakar se bo pričel program. Nastopil bo mestni župan, občinski možje, sodnik Trumbull iz okraja Mahoning, odborniki raznih organizacij itd. Vršile se bodo razne tekme, nastopi clevelandski Sokol, bitje žoge, koncert ter druge zanimivosti za našo mladino.

Obratoma se na rojake za sodelovanje, naklonjenost in veliko udeležbo. Uljudno ste vabljeni vsi, da se gotovo udeležite, zakar vam gotovo ne bo žal.

Pub. odsek.

Dnevne beležke

Milwaukee, Wis. — Zvezna vlada je naklonila državi Wisconsin kot prvi njen delež sto milijonov od skoraj petih milijard, namenjenih za javna dela in graditev neke bajne prosperitete. Časopisi so naznanili z velikimi črkami, da dobi naša država 100 milijonov dolarjev, toda pod pogojem, da državna vlada sama določi v ta namen 105 milijonov dolarjev. Od teh 100 milijonov se smatra 70 milijonov kot direktno darilo, 30 milijonov pa kot posojilo.

Progresivci z La Follettom na čelu so nekaj dni kasneje obdržali svojo strankino konvencijo oziroma konferenco v mestu Fon du Lac, kjer so slovesno izjavili, da ne bodo ustanovili tretje stranke; to je pomenilo poklon Washingtonu — izraz hvalečnosti za "velikodušno" darilo.

Prvi dan so kapitalistični časopisi opisovali ogromne načrte javnih del, katere bo moglo izvesti v državi s pomočjo teh milijonov. Dela bi bilo dovolj za vse, pa tudi ogromna naročila za domačo industrijo. Vse je izgledalo naravnost očarljivo.

Toda že drugi dan so ti časopisi spremenili svoje stališče, češ, pod kakimi pogoji se bo ta denar uporabljal. Governor La Follette je že tedne poprej obelodanil načrt, priklonen postavemu načrtu poslana Kieferja, za obratovanje raznih industrij brez doličja. Socialisti so hoteli izjavljati, da ne bodo vztrajali pri zahtevi, naj ima ta postavljeni načrt socialistični pečat in da so pripravljeni sodelovati pri izvajanju governerjevega načrta.

Neka velika pekarija oglašuje "streamline wrapped bread". Slučajno je stala skupina brezposelnih pred tem velikim plakatom v bližini okrajne religioznejše postaje. Pa je nekdo rekel: "Veste, fantje, sedaj bomo morali delovati na to, da nam dajo na razpolago tudi male "coaster" vozičke s

ta, dokler ta načrt temelji v glavnem na podlagi Kieferjevega osnutka.

Našim burboncem pa seveda taki "rdeči" načrti nikakor ne ugajajo. Kaj, če bo s tem dokazano, da je privatno lastništvo industrij res bunk — jedro vsega zla? Svetost profita je v nevarnosti!

Pa so začeli s priobčevanjem dolgozveznih, silno učenih "ekonomskih" člankov, naročenih pri raznih znanih gospodarskih "ekspertih", kateri so izvežbani kot cirkuški slopi, za pisanje v interesu wallstreetarjev.

Sedaj se vrši boj v Madisonu. Predvsem gre za vprašanje, kako naj se krije tistih od zvezne vlade zahtevanih sto milijonov. Progresivci so v škripcih. Neračunljivo se zamerijo svojim prijateljem v krogih veleindustrijev in bankirjev, delovnemu ljudstvu pa tudi ne morejo nahrbiti novih davkov. Socialisti igrajo vlogo posrednih dečkov in jih opozarjajo na lepo priliko zvišanja davkov na velike dedščine, na velike dobičke korporacij in druge čezmerne dohodke naših plutokratov.

Sicer pa očita demokrati in republikanci progresivcem, da bi lahko dobili vseh sto milijonov od zvezne vlade, brez tistega pritiska o 30 milijonskem posojilu.

Boj se sedaj vrši v Madisonu, kjer imajo burbonci cele čete svojih lobistov. Tisti milijoni naj bi se porabili na ta način, da bi večina denarja ostala v žepih bankirjev in veleindustrijev. Socialističnih "poizkusov" pa ne marajo.

Sedaj imamo tudi pri nas afero sv. Vida, kot so jo imeli nekoč v Clevelandu. Gospod nadškof je prestavil westališkega župnika v Sheboygan, milwaukeekega rev. Gladeka na West Allis, tistega hrvaškega "fathra" iz Sheboygana pa ponuja sedaj Milwaukee.

Cerkev sv. Janeza v Milwaukee je zaprl, zahteva pa od ovdje, da prevzamejo staro nemško cerkev z velikim farovžem, šolo, nunami in nunskim samostanom. Tista nemška fara na prejšnjem Greenbush st. je namreč propadla. Nemoj so se v teku let preselili na severno stran mesta. Vsa poslopja, posebno cerkev, so skrajno potrebna temeljnih popravil, drugače bo vse razpadlo. Dolga na tem poslopih je okrog \$10,000, medtem ko ima fara sv. Janeza skoro toliko denarja v banki in cerkev plačano, ki je bila prej židovski tempelj. Sedaj naj bi naši prevzeli tiste dolgeve. Skof hoče prodati sv. Janeza oziroma njegov tempelj, Janez sami pa naj prevzamejo dolg in popravilo tista razpadajoča poslopja, nakar bodo imeli čast, da izroče škofiji lastninske pravice.

Toda farani se ustavljajo. Predvsem hočejo rev. Gladeka nazaj; mož je priljubljen. Pa tudi dolgovi hočejo prevzeti; pravijo, da je ta cerkev dovolj dobra za nje. Slišalo se je, da so zabilili v vrata sv. Janeza velike žeblje. Na protestnem shodu je bilo baže nad 600 ljudi. Vidite, tako se brigamo za sveta nebesa.

Neka velika pekarija oglašuje "streamline wrapped bread". Slučajno je stala skupina brezposelnih pred tem velikim plakatom v bližini okrajne religioznejše postaje. Pa je nekdo rekel: "Veste, fantje, sedaj bomo morali delovati na to, da nam dajo na razpolago tudi male "coaster" vozičke s

"stream" linijo, da bomo modern.

Delovanje za enotno fronto od strani komunistov se nadaljuje. Na vse načine, tajno, javno in zahrbtno razširjajo "sodruzi" po mestu razne tiskovine z napadi na sovražnike delavstva — socialiste.

Morda se jim posreči spraviti mesto v roke fašistične Liberty lige pri prihodnjih volitvah. Vsaj za komuniste bi bilo to koristno, kajti fašisti jim bodo znali zamahiti usta za dolga leta.

—F. N.

Zidankovo poročilo

Sharon, Pa. — V zadnjem mojem dopisu sem poročal, da sem koncem aprila in v začetku maja obiskal precej slovenskih naselbin po zapadni Penni. Pa ne vem kdo je bil bolj neumen — april, maj ali jaz. April in maj sta bila oba dokaj vihrava, mrzla in deževna, prav malo pomladanska, jaz pa menda tudi tako, ker sem taval po naselbinah v takem vremenu ko se ne more pričakovati uspeha.

Ako se mi ne bi bilo končno posrečilo, da sem kljub vremenem neprimlikam dobil par novih naročnikov, bi bil moral prav gotovo peš prepotovati 150 milj dolgo pot. Tako dolga bi namreč bila, če si bi izbral bližnjico, če pa bi moral skozi naselbine po vijugastih cestah in ovinkih, bi pa pot presegala tisoč milj.

K sredi sem pogovoril Petra in Angelo Seliskih, da sta se naročila na dnevnik Prosveto in me zraven še lepo pogostila, nakar me je Peter peljal do Carnegieja, odkjer sem se potem odpeljal z avtobusom na Moon Run na veselico naših vrlih Moonrunčank oziroma njihovogapevskega kluba. Rojakinja Jerala me je prav prijazno sprejela, nakar so me možje in žene obsuli s pozdravi in pljačo, da so me tako "pripravili" za ples. Dejali so, da bo letos vsepolno zabav in priredb in da moram biti pripravljen.

Dne 4. julija bosta kar dve proslavi 25-letnice na Moon Runu. Dalje bo velika proslava na Strabanu, na kateri bo nastopil kot glavni govornik br. Philip Godina, in z njim bo prišla tudi njegova soproga. Povem vam, da se sedaj pridno urim v plesanju.

Dne 26. maja je v sharonsko dvorano pripeljal naš dobroznani sodrug Snój iz Bridgeporta ves njegov igralski zbor, kateri je uprizoril eno slovensko in eno angleško igro, katere so dobro izvršili, zakar so igralci tudi želi tople priznanje. Pevci in muzikanti so zadovoljili posetnike, potrežba je bila izborna in dvorana polna občinstva. Tudi to pot sem se pridno vežbal za ples, pri tem pa me je nekdo užalil s tem, da mi je klobuk snel z glave. Brez klobuka naj plešejo mladeniči, ki imajo lepe kodre, moji so pa že davno vsi sivi, zato jih pokrivam, tako da jih mlade in brhke plesalke ne opazijo in da ne vedo, da se sučejo po plešiču s 70-letnim silvolasem.

Ko sem se dobrodu naplesal, sem šel v družbo naših Ohijčanov. Snój je pokazal, da ima mnogo prijateljev v Ohio in Penni. Povabilil so me, naj jih pridem obiskat. Tudi tajniki girardskega društva in njegova soproga sta bila navzoča. Iskrena zahvala vsem skupaj in za vse, gostiteljem in gostom, ki so prišli s Snojevo skupino.

To pišem pred 30. majem. Za ta dan so spet na programu veselice in veselice dobrote. Vračajo se bo velika slavnost na Syganu in druga v West Newtonu, kjer bo nastopil kot glavni govornik br. F. A. Vider, glavni tajnik SNPJ.

Naj dodam, da sem oni dan stavlil v "loterijo" in če bom

"terno" dobil, bom šel na West Newton, če pa je ne "zadenem", bom pa šel na Sygan. Naj se ustavim kjerkoli, paži bom, da se bom pridno vežbal v plesu, in če bom napravil zadevni izpit, bom poprosil tudi go. Godinovo, da se bova zasukala, ko pride v Strabane 4. julija. Če pa bom v izpitu "padel" se bom kar lepo pohlevno in ponižno stisnil v kakšen kot in tam pričakoval boljših časov.

Namenil sem se, da v kratkem spet obiščem vse naše slovenske naselbine v interesu naših listov. Zato se vam toplo priporočam, da sežete po delavskih listih, ki nas vodijo po pravi poti in v boljše življenje.

Anton Zidanšek.

Gerhart Seger na vzhodu

Elizabeth, N. J. — Kakor znano, se sedaj nahaja na potovanju po Ameriki znani nemški delavski voditelj Gerhart Seger, bivši član nemškega parlamenta. V Elizabethu bo imel svoj zaključni shod v petek 31. maja ob 8.30 zvečer v dvorani Eagles na 1108 Elizabeth ave.

Segerjeva družina se sedaj nahaja v Londonu. S. Seger je bil ranjen v vojni, po vojni pa je bil izvoljen v parlament na soc. listi. Po nastopu nacijev je bil vržen v koncentracijsko taborišče, kjer so ga mučili in prepeleli. Končno se mu je posrečilo, da je ušel na Češko in se tako rešil nadaljnega trpinčenja.

Okoliški nemški fašisti, ki se imenujejo "Friends of New Germany," so nameravali obdržati v Elizabethu na 12. maja svoje ceremonije in shod, pa jim je policija to veselje pokvarila. Najboljše bi bilo, da bi take "prijatelje" oblasti spravile na nemški parnik, da se lepo odpelejo v blaženo nacijsko jetnišnico. Treba je pripomniti, da so nacijski shod preprečili delavci s tem, da so brž sklicali protestni shod ter tako opozorili oblasti, da je prepovedala oboje. Tudi prošlo zimo so nacijski hoteli imeti shod in tudi takrat so imeli slično smolo.

Andrew Spogor, 540.

Uspešna veselica ZGK

Detroit, Mich. — V soboto 11. maja je priredil Zenski gospodinjinski klub na zapadni strani plesno veselico v korist Sloveskega doma, ki se je prav dobro obnesla. Čistega dobička je prinesla \$120.44, kar je precej lepja vsota za sedanje čase.

Tako veselih obrazov ni bilo že dolgo videti na nobeni veselici kakor omenjeni večer. In zakaj bi tudi ne bili veseli ter dobro razpoloženi. Zvečer je bilo oddanih 21 lepih daril kot vhodne nagrade ali door prize, katere so darovali naši tukajšnji slovenski trgovci.

Zenski gospodinjinski klub se najiskrenejše zahvaljuje vsem prispevateljem daril v korist doma ter vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli do boljšega uspeha naše veselice. Upamo, da boste tudi v bodoče sodelovali z nami za skupno korist.

Odbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Peter Bregant, Universal, Pa. — J. Demšar, ki se je ustrčil v Tipperaryju, Wyo., ni oni Demšar, katerega vi mislite. Kolikor smo izvedeli, ni ta Demšar spadal k nobenemu slovenskemu podpornemu društvu in njegova žena je Američanka, ki ga je pred kratkim zapustila. Doma je bil iz Berboynice v Poljanski dolini in star okrog 65 let.

Socialistična vlada na Norveškem

S tem, da je tudi Norveška dobila socialno vlado, se je zakrožila podoba severne vrope v eno celoto: Skandinavija je rdeča. Vojni razkol v delavskih vrstah je bil od skandinavskih držav najmočnejši na Norveški. Ze 1. 1927. sta se pa združili komunistična socialdemokratska stranka in enotna delavska stranka, ki ni formalno priključena nobeni ternaionalni. Še isto leto so se pokazali rezultati zedinjenja. Dočim sta imeli poprejski stranki skupaj 32 poslancev, je dobila delavska stranka pri prvih volitvah po zedinjenju 59 poslancev. Tisti komunisti, ki se niso ločili od Moskve, so dobili samo 3 poslance. Volitve 1930. l. so prinesle delavski stranki majhno nazadovanje — dobila je 47 poslancev (pa skoro isto število glasov) — komunisti pa izgubili vse mandate.

1933. l. je stranka revidirala svoj program. Kot glavni zahtevi je postavila obrambo demokracije in boj proti gospodarski krizi. Najbolj volilni boj je vodila s parolo: Vse ljudje mora biti zaposleni! In delavska stranka dobila dvakrat več poslancev kakor najmočnejša meščanska stranka. Od celotnega števila 150 poslancev, kolikor jih šteje norveški parlament, so jih dobili delavci 69. Liberalna stranka je imela s podporo kmetov dve leti manjšinsko vlado. Politično sodelovanje liberalnih kmetov je razbil konkreten program, ki so postavili socialisti za pobijanje krize.

Glavne točke tega socialističnega programa so: organizacija in kontrola vsega kredita, likopotezna javna dela, zaščita črnih kmetov, redukcija kmečkih dolgov in oblikovanje za novo obdelavo zemlje, postavljanje novih kmetij in pomoč pasivnim občinam.

Po tem konkretnem socialističnem načrtu osvojila delavska stranka pri lanskih oblikovanih volitvah večino mest in 150 celih občin. Konservativna kmečka stranka dobro videla ta napredek socialistov in v oboju, da s sodelovanjem z meščani izgubi pri se na delzi sami, je odpovedala sodelovanje liberalci. Delavska stranka je postavila svojo vlado, ki sicer nima v parlamentu večine, temveč je navezana na vsakokratno podporo poslancev kmečke stranke. Konservativni kmečke stranke hoče igrati delavsko vstopitranimi zahtevami, delavska stranka pa, da bo z uresničenjem svojega konkretnega programa povečala svojo priljubljenost vseh plasteh naroda.—D. P.

Na najvišji vrh sveta

Pred nekoliko dnevi je odpotovalo v šest mladih, krepkih Angležev pod vodstvom znanega naskakovalca Mounta Everesta, gha Rutledgea. V Darjeelingu se hočejo vežbati za ponoven naskok na najvišjo goro sveta, ki ga poskusijo v aprilu 1936.

Rutledge se je sam preprical, da tudi s modernimi pripomočki ni mogoče premagati najvišje gore, če niso ljudje na zunanji in na trajni prilagoditvi njenim posebnim značilnostim življenjskim pogojem.

Po najnovejših izkušnjah celo kisli maskam ne zaupajo več. Rutledge se je za nje ekspedicije vrnil s prepričanjem, da bo gal v borbi za vrh Mounta Everesta le tisti, more živeti brez maske v višini 6000 do 8000 Zato si je za novi naskok izbral same moške krepke moške, ki jih more že v naprej izvesti. Ne zadostuje, da postavljajo ljudi vsak dan eno uro ali dve v celico z nizkim zračnim tlakom. Srce in pljuča se sicer v trenutku lagodijo temu, a hitra menjava prinaša s razne kvare, ki niso v pravem razmerju s spehi.

V Darjeelingu bo Rutledge tedaj šel svojih spremljevalcev navajal na razmerje jih čakajo v najvišjih višinah zemlje, kamal bo nevarnost ter jih učil, kako se jim izogni. Praktično bo njih naloga v tem, da bodo v mesecih pripravili celo vrsto taborišč na do vrha Mounta Everesta. V teh taboriščih bodo prebili tedne in mesece in se večkrat jim ostaneta telo in duh sposobna za najtežji napor.

V takšnih višinah namreč ne popušta telo, temveč tudi duh. Pri zadnjih ekspedicijah so opazovali, da so moške v višini 6000 m. polnoma izgubili sposobnost presojanja in pr. niso vedeli, kakšen namen ima svinčnik, halnik ali filmska kamera. Takšne nevarne ševne motnje je treba na vsak način izključiti in tudi to bo naloga skoraj enoletnega vztrajanja v himalajskem visokogorju.

(Dalje iz prve kolone.)

prve vrste, kljub temu privoščimo fašizmu, da ne bi bilo niti enega nazaj iz Afrike — bi mogli oddeliti jugoslovanske revce, ki posili poginani v afriško klavnico!

Tem revežem ni ne moremo deljati pogostati. Saj jim tudi Jugoslavija ne more magati in še manj puha Liga narodov. bomo pa držali zavezanege jezika! Na triložna beseda sicer ne doseže velike blage, v kateri se kleriki zloveski motnirajo, ce, v kateri se kleriki zloveski motnirajo, ce, v kateri se kleriki zloveski motnirajo, pr. niso vedeli, kakšen namen ima svinčnik, halnik ali filmska kamera. Takšne nevarne ševne motnje je treba na vsak način izključiti in tudi to bo naloga skoraj enoletnega vztrajanja v himalajskem visokogorju.

Abesinski vojaki se vadijo v streljanju, da bodo lahko odbijali napade italijanskih čet v slučaju vojne med Italijo in Abesinijo.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

LADA 1.738.390 GLASOV, POZICIJA 983.248 GLASOV
merje med vlado in opozicijo je po teh javnih volitvah kar 2:1. Na Hrvaškem in v Dalmaciji ima absolutno večino opozicija. — V Sloveniji se je več kot polovica volilcev abstinirala.

Ljubljana, 8. maja 1935.
Glavni volilni odbor je v glavni zbirališči štete glasov. V tej državi je volilcev 3 milijona 274, od teh se je volilo 1.738.390 glasov, 983.248 glasov. V Sloveniji je bilo oddanih 1.738.390 glasov, 983.248 glasov. V Srbiji je bilo oddanih 1.738.390 glasov, 983.248 glasov. V Jugoslaviji je bilo oddanih 1.738.390 glasov, 983.248 glasov.

Volitve so bile javne, pri predpisu volilni zakon, ki je razmerje med vlado in opozicijo kakor 2 proti 1, vendar je Jevtićeva lista tri petine glasov, kar določa volilni zakon, da tista lista, ki dobi več glasov, dobi tri petine mandatov. Tako bo Mačkova lista dobila okrog 50 mandatov, vse druge pa Jevtićeva lista.

Mačkova lista ima absolutno večino na Hrvaškem in v Dalmaciji. V primorski banovini (Macca) je bilo oddanih skupaj 178.939 glasov od česar je Mačkova lista dobila 111.993 glasov, za ostali listi pa skupaj okrog 1.300 glasov. V savski banovini (Hrva) je bilo oddanih 586.026 glasov, od česar je Mačkova lista dobila 177.789 glasov, za ostali listi pa skupaj okrog 1.300 glasov.

Vsi se spominjamo iz naše zgodovine velikih taborov, na katerih se je zbiral slovenski narod, da je manifestiral svoj materinski jezik in da je glasno in močno izrazil svojo željo in zahtevo po narodni svobodi in samostojnosti. To je bilo v časih, ko se je naš narod upiral nasilni germanizaciji.

Danes smemo povsod govoriti, pisati, peti in se učiti v materinskem jeziku. Prišlo pa je nad našo ljudstvo novo gorje, gorje neumljenega kapitalističnega izmozgavanja, ki spremeni delavca v berčar, uradnika v potepuha, obrtnika v najslabše plačanega delavca, kmeta v proletarca, mladino v ljudi, ki so obupali nad življenjem še preden so začeli živeti.

Naša zemlja rodi kakor prej, rokodelci so marljivo in spretni kakor vseh, tovarne obratujejo, število delovnih rok se je pomnožilo, tudi število žolodcev se je pomnožilo — v zadovoljstvu bi morali živeti, a umiramo v pomanjkanju. Zakaj? Samo radi tega, ker si je kapitalizem zaslužil narod, ker hoče delati zase neomejene dobičke in še namenoma ustvarja revščino, da bi ljudje začeli delati zastonj, kakor so v davnih časih delali sužnji.

Temu se da, se mora napraviti konec. Delovno ljudstvo se mora predramiti, se mora zbrati in povedati, da tako ne gre več dalje. Pred vso javnostjo mora to povedati.

Zato se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija t. l. veliki ljudski tabor v Celju, na katerega se bo zgrnilo vse naše delovno ljudstvo. Štajerski vinčarji, gorenjski kovinarji, notranjski drvarji in lesni delavci, kočevski in trboveljski rudarji, skratka delavci, kmetje in obrtniki iz vseh krajev Slovenije. To bo tabor, kakor ga Slovenija še ni videla.

Vršil se bo v zgodovinskem Celju, kjer je moral naš narod izlojevati najhujše boje.

Vsi imamo malo denarja. Ali za tako potrebno in najvažnejšo manifestacijo ga moramo najti. Vsakdo naj misli na Celje, naj hrani po parah in dinarjih, naj odlaga prihranke, da bo mogel 7. julija v Celje. Vsi, moške in žene, fantje in dekleta, vse staro in mlado, vse kar res pripada slovenskemu ljudstvu, vse mora 7. julija na največji tabor vseh taborov v Celju!

Prirediteljski odbor je vložil prošnjo za četrtinsko vožnjo, organizirali se bodo posebni vlaki, skratka, vse, kar se da, se bo storilo, da se omogoči vsakemu, da pojde v Celje. Samo pripravite se! Pripravite ne le dinarje, pripravite predvsem svoja srca in svoje duše, ker močna volja zmaga vse!

SLANA JE MORILA ...

Zalutani kresovi po vinogradih. Ogromna škoda po nižje ležečih nasadih

Novo mesto, 2. maja. — Po vsej Dolenjski je s prvimi majem zavladal nenavaden mraz. Po Gorjancih in kočevskih hribovih je padel v sredo nov sneg. Od četrtka na petek zjutraj je padla temperatura na 2 stopinji pod ničlo. Močna slana je v petek zjutraj uničila vinogradnikom mnogo trsja, ki je že pogajalo. Sade, ki je bilo v bohotnem cvetju, kakor tudi nežne vrtno kulture je mraz popolnoma ugonobil. Ta vremenski prevert je za revne dolenjske kmetovalce huda nesreča.

Ptuj, 4. maja. — Od mraza in slane v zadnjih dneh so posebno kruto udarjene revne Haloze. Po nižje ležečih sadonosnikih je škoda največja. Ponekod se ceni na 80 odstotkov. Vinogradi so nekoliko manj oškodovani. Ljudstvo v Halozah je v največjih skrbih zaradi svoje splošne revščine in zaradi mnogih prirodnih nevarnosti. Vinogradniki in tudi siromašni vinčarji so polagali letos velike nade na sadni pridelek, upajoč, da si bodo z njim pridobili denarna sredstva za najpotrebnejši živež. Trije nenavadno mrzli dnevi so uničili tudi te nade in pričakuje ljudstvo sedaj samo še pomoč od skromnega zaslужka pri izvršitvi javnih del. Vse nade revežev se oklepajo gradbe cest Leskovec—Podlehnik in Zavrč—Turški vrh.

Uničujoče delo mraza in slane so skušali vinogradniki in sadjarji preprečiti z zažiganjem kresov iz mladega vejčja, slame in mokre stelje. Po Slovenjskih goricah in Halozah so gori nešteti taki žalostni kresovi. Z dimom se je ponekod v vinogradih in sadovnjakih nevarnost deloma preprečila, drugod pa ni bilo pravega učinka, ker dim ni ostal pri tleh, temveč se je v suhem ozračju naglo dvignil.

Strokovnjaki dajejo po tej hudi nesreči revnim kmetom le še nekaj upanja. Če je bil svet le tri dni pred pežabo oplojen, mu mraz ne škoduje, četudi odmrjejo nežni cvetni deli. Tako bodo morda sadovnjaki, ki so se razcveteli že pred petimi dnevi, še rešeni.

Zlatar, 4. maja. — Po Hrvatskem Zagorju je povzročila slana veliko škodo. Popolnoma so uničeni mladi orehi, a tudi ostalo sadno drevje ima hudo škodo od pežobe. Po vinogradih nižje in zaprte lege znaša škoda preko 20 odstotkov. Ker je nov sneg na Ivančici in Zagrebški gori večerj skopnel, upa prebivalstvo, da je konec nevarnega mrzlega vala. Po vrtovih in njivah je pežoba najbolj škodovala grahju, ki ga bodo morali vnovič saditi.

V Karlovcu je bilo večerj zjutraj zelo mrzlo. Temperatura se je znižala na 4 stopinje pod ničlo. V okolici Karlovca, Draganiča, Ozlja in Jaškova so za 80 odstotkov in še več uničeni vinogradi.

Subotica, 4. maja. — V subotički okolici in po vsej severni Bački je v četrtek ponoči pežoba napravila ogromno škodo po

vinogradih, sadonosnikih in nasadih. Na Paliću je bilo minus 5 stopinj. Posestniki so se obrnili na občinske uprave ter zahtevali komisijski pregled škode zaradi odpisa davkov.

Avtomobilska nesreča se je pripetila v nedeljo 5. maja pri Marenbergu. S tovornim avtom so agitatorji vozili ljudi na volišča. Tak tovrni avto, ki ga je šofiral Vlado Ruter, je peljal tudi okrog dvajset volilcev, na nekem klancu pri Marenbergu pa so zavore nenadoma odpovedale in avto je drvel z vso silo v dolino. Nekaj ljudi je poskakalo iz avta in so se tako ognili nesreči. Avto se je nato zaletel v breg ter se trikrat preukucnil. Sofer je dobil precej hude poškodbe, najhujše pa je bil poškodovan posestnik Franc Koh od Sv. Treh kraljev, ki ima zlomljeno ključnico in težke notranje poškodbe. Njegovo stanje je zelo nevarno. Tudi nekaj drugih ima več poškodb, ki pa niso nevarne.

Podobna v Celju. — V Celju pa se je zgodila avtomobilska nesreča 4. maja popoldne. Iz Celja proti Zalcu so se peljali v majhnem avtu Zvonko Sernee, Rudolf Stermecky in neka gospodična. Šofiral je Sernee. Nenadoma je pred neko vilo avto zaneslo na desno in je vozilo tresčilo v drevo in se popolnoma razbilo. Sernee je zlomilo nogo, deklica ima lažje poškodbe na obrazu, Stermecky pa je ostal nepoškodovan, čeprav ga je v velikem loku vrglo v drevo, Sernea so prepeljali v bolnišnico.

V ljubljanski bolnišnici je umrl bivši višnjegorski župan Jože Zupančič. Na veliko sredo je prišel v Višnjo goro ban dr. Puc in se je za sprejem pripravil tudi Zupančič. Porezal si je zato kurja očesa na nogi, a si pri tem zastrupil kri. Po praznikih je moral v bolnišnico, kjer je zdaj podlegel.

V nedeljo 12. maja bodo na Šmarni gori odkrili spominsko ploščo pokojnemu gorenjskemu župniku Jakobu Aljažu, ki je bil eden prvih navdušenih planincev, kar pričajo že Aljažev dom in Aljažev stolp na vrhu Triglavu. Bil pa je tudi komponist, ki je uglasbil mnogo pesmi, predvsem Gregorčičevih. Njegov "Oj Triglav, moj dom ..." je postal skoraj narodna pesem. Na spominski plošči so zapisani tudi verzi Otona Zupančiča.

Ponarejevalca petdesetakov. — V Logatcu so orožniki prijeli nekega Ivana P. iz Sinje gorice, ki je malo poprej v neki gostilni plačal a ponarejenim novcem za 50 Din. Kakor hitro je plačal gostilničarju in dobil nazaj drobšč za 48 Din, je sedel na kolo ter odbrzel proti Logatcu. Toda gostilničarka v Rovtahu je takoj nato spoznala falzifikat ter obvestila orožnike, ti pa tudi na kolesu in za njim. Prijeli so ga in aretirani Ivan P. iz Sinje gorice je priznal, da je z bratom Antonom vili 10 kovancev za 50 Din, da pa je bil to prvi kos, ki ga je spravil v promet. Pri hišni preiskavi na njegovem domu so našli modelček iz mavca, kamor sta vlivala zlitino iz cinka in svinca. Oba brata so orožniki izročili sodišču.

Otrok utonil. — V Ljubljani v Staničevi ulici se je na domačem vrtu igral 18 mesečni Lojzek krojaškega mojstra Horvatića. Nihče ni opazil, kdaj se je otrok približal kadi z vodo, padel vanjo in utonil. Ko so opazili, da ga ni, so ga našli že mrtvega v kadi. Poklicani zdravnik je ugotovil smrt.

MICHIGANSKI RUDARJI ODGO. DILI STAVKO

Ironwood, Mich. — (FP) — Rudarji, uposleni v železnih rudnikih tega distrikta in organizirani v International Union of Mine, Mill & Smelter Workers, so odgodili stavko, za katero so se izrekli pri tajnih volitvah. R. W. Ralph, reprezentant distrikta unije, je dejal, da je prejel instrukcije od J. S. Browna, predsednika mednarodne unije, naj ne okliče stavke, ker so v konflikt posegle federalne avtoritete.

Brown je informiral Ralpa, da bo prišel v okrožje predstavnik zveznega delavskega departamenta, ki bo skušal poravnati spor med rudarji in magnati. Ako se bodo pogajanja izjalovila, bo stavka, za katero so se rudarji izrekli z veliko večino, oklicana.

Na konferenci, katero je sklical distriktna rudarska organizacija, so delegatje odobrili stavkovni načrt. Rudarji zahtevajo zvišanje mezde za 50 odstotkov, sedemurnik in izboljšanje delovnih pogojev.

Proces proti morilcu župnika in neveste končan

New York. — Porota, ki je teden dni poslušala, kako je Joseph L. Steinmetz, po rodu rumunski žid in prekršeni protestantski bogoslovec, v zadnjem novembru ustrelil svojo mlado, katoliško nevesto in katoliškega župnika Jos. Leonarda, ko ju je našel skupaj v župniški sobi v hotelu katoliške organizacije Knights of Columbus, je v sredo zaključila, da je Steinmetz kriv uboja svoje neveste. Uboj župnika ni bil na dnevnem redu. Porotniki so priporočili sodniku milostno kazens. Obsodba bo izrečena 14. junija. Pričakuje se, da bo Steinmetz dobil zapor od enega do 20 let.

Einsteinov fizični zakon potrjen

Ithaca, N. Y. — Znanstveniki v oddelku fizike na univerzi Cornell so zadnje dni naznanili, da so njihovi najnovejši eksperimenti s pomočjo najnovejših in doslej najboljših aparatov potrdili Einsteinov zakon, ki se glasi, da sta snov in sila eno in isto pod različnimi odevki in v različnih formah. Einstein je že pred leti postuliral, kadar energija izgine, mora ostati tamkaj enaka vsota mase, in kadar masa izgine, mora biti tamkaj enaka vsota energije ali sile. Ponovna in ponovna poskušanja s razbijanjem atomov je dokazala, da je to resnica.

Senat sprejel živilski in zdravilski zakon

Washington, D. C. — Senatna zbornica je v torek po kratki debati sprejela Copeland-Tugwellov zakonski načrt proti skvarjenim živilom, zdravilom in kozmetiki. Novi zakon vsebuje strogo tolmačenje falzifikatov in določa stroge kazni za trgovce z živili, drugerjiami in kozmetiko, ki prodajajo potvorbe ali skvarjeno blago pod napačnimi pretvezami.

Štirje vojaški letalci ubiti na manevrih

San Francisco, Cal. — Štirje vojaški letalci so obledeli mrtvi, ko je veliko bombno letalo padlo na tla na manevrih 28. maja.

Slovenske Narodne
Ustanovljena 9. aprila 1904
2637-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois
Tel. Rockwell 4994

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CANKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP MODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN GOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik... 996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:
MATH PETROVICH, predsednik... 696 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR... Box 27, Arma, Kans.
JOHN TROELJ... Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ... Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH... 19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:
FRANK ZAITZ, predsednik... 3639 W. 20th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI... 25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korrespondenca z glavnimi odborniki, ki deluje v gl. uradu, se vrši tako: VSA FIRMA, ki se nanaša na posle gl. predsedništva, naj se nanaša na predsedništvo. VSE DENARNE pošiljke in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote, naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse zadeve, ki se tičejo gl. odbora, naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse zadeve v zvezi s blaginjskim poslom, naj se pošiljajo na blaginjsko. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Somrak, predsednik nadzornega odbora. VSI PRIZIVI na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na John Gorka, predsednika porotnega odbora. VSI DOPISI in drugi spisi, nanašajoči, vsaj, navedeni in sploh vsi, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošiljajo na "PROSVETA", 2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTI: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodge and members other than club benefits should be addressed to the secretary's office. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorka, chairman, Judicial Committee.

Duhoven razgalil Zmaga pekova skih delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani.)
Tudi ta Coughlinova "formula" je prav tako kakor prej citirana, ko je v eni sapi za kapitalizem, v drugi pa proti. To bi ga prikazovalo, kakor da sedi na platu in se ozira na obe strani. Ampak to je le navidežno. V resnici stoji on z obema nogama na kapitalistični strani, ker drugače bi ne imel med svojimi ožjimi svetovalci wallstreetarjev ter se ne bi pajdasil z openšaparji. In med tem, ko grmi proti Wall streetu ter raznim bankirjem, ni niti ene besede še znil proti Rockefellerju, ki je sigurno med največjimi wallstreetarji. Ampak Coughlin že ve, zakaj ne.

In kdo kontrolira "našo organizacijo" — Unijo za socialno pravičnost? O tem vprašanje je prinesel zanimiv članek Philadelphia Record. — Ko je "father" Coughlin organiziral svojo "unijo za socialno pravičnost", piše ta list, je obljubil, da bo to demokratična ustanova, v kateri bo odločalo članstvo na sejah in konvencijah.

Kakor je pa razvidno, je Coughlin opustil ta načrt in sklenil postati absoluten diktator svoje "unije". List piše, da se je on odločil za "tajno eksekutivno", katero sam imenuje in sam odstavlja. In kar je najbolj fašistično, niti članstvo njegove "unije" ne ve, kdo je v eksekutivi, še manj pa javnost.

In ko ga je 22. januarja pri nekem predavanju vprašal neki poslušalec: "Kako pa naj vem, kako glasovati pri volitvah?" mu je Coughlin odgovoril: "To je moja naloga, da vam povem." Enako so govorili — in še govorijo — Mussolini, Starhemberg, Hitler, toda Jefferson, Jackson, Lincoln ali Debs bi kaj takega ne mogli reči. Sploh Coughlina njegove lastne akcije pokazujejo za največjega nasprotnika demokracije.

Italijanska družba se je preselila v nove urade v Rockefeller Center v New York, N. Y.

Italian Line družba je zapustila svoje stare urade na 1. State Street, New York, kjer so se nahajali skozi nad trideset let, a so sedaj vse izvežali oddelke za prevoz blaga, preselili v Rockefeller Center. Tam so sedaj okupirali kar dve prvi nadstropji posloja Italian Building. Novi impozivni prostori so luksurijozno in krasno opremljeni. Ti dve nadstropji sta zasredeni po prvemu in turističnega oddelka uradih, nadalje je tam urad glavnega upravitelja Arnolda Palanca, odborniškega soba in drugi uradi za uporabo eksekutivne družbe, vse je opremljeno s finim navednim laboratornim pohištvo in opravo, tako, ki ga še najhitreje ni dosegla nobena parniška družba lastovala.

Vse les v sobah sestoji iz zlatorajavega alpskega brezovega lesa, v mes so vdelani in vloženi bronasti pasovi. Vsaka pisalna miza in stol, so narejeni po najnovejšem arhitekturnem načrtu iz temnega brazilskega lesa z vdelanimi bronastimi okraski in črno obloženimi. V resnici predstavljajo pravi kontrast med svetlejšimi stenami in lesom v sobah.

Italian Line je ena prvih večjih parniških družb, ki se je odločila se preseliti v gornji del mesta in ki namerava uporabljati skrajno severne tri največje luke, ki so v gradnji na Hudson reki in se grade nalašč za večje parnike kot je Savoia in Rex. Ta luka se nahaja v znožju na 52. ulici in je takorekoč skoro zraven v ozadiju — za našimi uradi. Večji del parniških in turističnih agencij se nahaja v središču mesta. Bo pa veliko udobnejše biti v skrajni bližini in to kar postavlja Italian Line družbo v boljše kooperacijo za dobro poslovanje. (Adv.)

Slika kaže velike kupe peska, ki ga bodo rabili pri gradnji jezov pri Fort Pecku v Montani.

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

— Ne, hvala vam, draga moja! — je odgovorila mati.

Kmet s pegavim obličjem je stopil k materi in dejal z bistrim glasom:

— Dovolite... Mene kličejo za Petra Jegovora Rjabinina, po domače Silo. Na vaše stvari se nekaj razumem. Čitati in pisati znam, in pravijo, da nisem tepec...

Prijel je materino roko, jo potresel in dejal gospodarju:

— Glej, Stefan! Barbara Nikolajevna je dobra gospa! A o vsem tem pravi, da so neumnosti, sanjarije!... Mladi ljudje in različni študentje iz gole neumnosti bunijo ljudstvo... Ali ravnokar sva videla, kako so zaprli poštnega kmeta, a tu je izkušena ženska, ki ni gosposke krvi. Ne zamerite — kakšne rodbine pa ste?

Urno je govoril, živahno, zadržujoč dihanje; brada se mu je nervozno tresla in mežikajoče oči so v naglici oplazile obličje in postavbo materino. Raztrgan in razcapan, z razkuštranimi lasmi na glavi, je izgledal, kakor da bi se bil pravkar rval s kom, premagal protivnika in da je ves iz sebe od radostnega zmagoslavja. Vseč je bil materi zaradi svojega pogumnega nastopa in ker je govoril takoj tako naravnost in preprosto. Ljubeznivo ga je pogledala in mu odgovorila na vprašanje — on pa ji je še enkrat krepko potresel roko in se potihoma in suho zasmejal s širokim smehom.

— Glej, Stefan, stvar je jasna! Stvar je imenitna!... Dejal sem ti: ljudstvo začneja tako rekoč na lastno pest... A gospa, ona ne govori resnice, ker ji škoduje... Spoštujem jo, ker je dobra in nam dobro želi... prav preveč ne in brez škode zase!... Ljudstvo pa gre naravnost in se ne boji škode in izgube. Ljudstvu je vse življenje izguba; nikamor ne more — od povsod mu kriče: stoj!

— Tako je! — je pritrdil Stefan kimaje z glavo in dodal takoj: — V skrbih je zaradi svojega kovčega...

Peter je zlobno pomežiknil materi in je nadaljeval s pomirjevalno kretnjo roke:

— Ne belite si las! Vse bo v redu, mamica! Vaš kovčeg je shranjen pri meni... Prej ko mi je pravil o vas, da ste nemara zraven in da poznate tega človeka, sem mu dejal: glej Stefan!... V takem resnem slučaju ni odpirati gobca! In vi, mamica, ste naju tudi koj zavohali, ko sva stala poleg vas. Poštni ljudi je lahko spoznati po obrazu, ker jih hodi — odkrito rečeno — prav malo po ulicah! Vaš kovčeg je pri meni...

Sedel je poleg nje, ji proseče pogledal v oči in nadaljeval:

— Če ga hočete olajšati — vam radi pomagamo!... Takih spisov smo potrebni...

— Vse nam odstopi! — je pripomnil Stefan.

— Imenitno, mamica! Prostor že dobimo! Poskočil je na noge, zasmejal se in hodeč po tleh gor in dol je govoril zadovoljno:

— Čuden slučaj, tako rekoč!... Na enem koncu se je utrgalo, na drugem zvezalo... Ni slabo!... A časopis, mamica, je izvrsten in opravlja svoje delo — oči odpira... Gospodi je neprijeten... Sedem vrst odtod sem za mizarja pri gospe — poštna ženska, moram reči, različne knjige nam daje... časih zelo preproste knjige... če jih čitaš, te kar obsenčijo! Sploh smo ji zelo hvaležni... A pokazal sem ji številko našega lista, pa je bila skoro užaljena. Vrzite stran, Peter! Da! To, je rekla, delajo otroci brez pameti. Vaše gorje se le še pomnoži... ječa in Sibirija sledi temu...

Umolknil je, pomislil in vprašal:

— Povejte, mamica, ali je... ta človek vaš sorodnik?

— Tujec je! — je odgovorila mati.

Peter se je nezvonko zasmejal, zadovoljen z nečim, in je pokimal z glavo, a nastopno minulo se je materi zazdelo, da beseda: tujec ni primerana za nje razmerje do Ribina in da je žaljiva.

— Nisva si v sorodu, — je dejala, — a poznam ga že dolgo in spoštujem ga... kakor rodnega brata... starejšega.

Prikladne besede ni našla — to ji je bilo neprijetno in jo je bolelo in zatreti ni mogla tihega ihtenja. Mrka, pričakujoča tišina je napolnjevala izbo; Peter je sklonil glavo na pleča in stal, kakor da bi nekaj poslušal. Stefan se je naslonil s komolci na mizo in potrkaval ves čas zamišljeno s prsti po deski. Žena njegova se je naslonila na peč; mati je v mraku čutila njen nepremični pogled in časih se je sama ozrla v njeno obličje — ovalno rjavo, z ravnim nosom in z ostro odrezanim podbradkom. Pozorno in ostro so se svetile njene zelenkaste oči.

— Torej prijatelj... — je tiho dejal Peter. — Ampak značen... da!... ceni se visoko... kakor se spodobi... To je človek, Tatjana, a? Kaj praviš?...

— Ali je oženjen? — mu je segla v besedo Tatjana in stisnila tenke ustni svojih drobnih ustec.

— Vdovec je! — je dejala mati žalostno.

— Zato je tako drzen! — je pripomnila Tatjana z nizkim glasom. — Oženjen mož ne hodi po tej poti — boji se...

— A jaz? Oženjen sem in vseeno... — je vzkliknil Peter.

— Ze dobro, kume! — je odgovorila ženska, ne da bi ga pogledala, in zategnila ustni. — No, kaj ti? Le govorila in pa bereš nam kaj. Kaj koristi ljudem, če šepetaš s Stefanom za oglom.

— Mnogo ljudi me sliši!... je odgovoril kmet užaljeno in tiho. — Kakor kvas sem tu... zaman...

Stefan se je molče ozrl na ženo in sklonil glavo...

— Zakaj neki se kmetje ženijo? — je vprašala Tatjana.

— Delavko potrebujejo, pravijo... A dela ni!

— Ali ga imaš še premalo! — ji je zamolilo segel Stefan v besedo.

— Kakšen cilj je v tem delu? V gladi živš vseeno dan za dnem. Otroci se rode — a časa ni, da bi človek pazil nanje... vsled dela, ki ne daje kruha.

Stopila je k materi, sedla poleg nje in govorila trdo, brez sočutja in bridkosti...

— Dva sem imela... Eden, dveleten fantek, se je opekel z vrelo vodo, drugi se je mrtev rodil... vsled tega prokletega dela!... Ali naj se veselim? — Pravim, da se kmetje ženijo odveč, in da si le roke vežejo... Če bi ostali sami, bi še dosegli tak red, ki je potreben vsem... Šli bi za resnico naravnost kakor ta človek... Ali ne govorim prav, mati?...

— Prav imaš! — je dejala mati. Prav, draga moja — drugače ne zmagaš življenja...

— Ali imate moža? — je vprašala mati.

— Umrl je... Sina imam...

— Kje pa je, ali živi z vami?

— V ječi sedi! — je odgovorila mati.

Cutila je, da so te besede napolnile njene prsi ne le z običajno bridkostjo, temveč tudi z mirnim ponosom.

(Dalje prihodnjik.)

Izkušnje slovenskega priseljence

Piše Frank Kroll

(Nadaljevanje.)

V času bivanja v Marcelinu sem se ukvarjal z ribolovom, dasi mi ni bilo dosti mar za ribe; hotel sem le preganjati dolgočasje. Seveda z ribolovom pa tudi nisem imel posebne sreče, kajti malokatera riba se je nataknila na trnek. Kolikor sem jih ujel, sem jih dal stari ženi, katera jih je očistila in spekla. Potem sem se lotil lova na verice, katerih je bilo sila dosti. Američani imajo tudi posebno veselje do lova na verice in neki stoprocentnež me je bil navdušil za ta lov. Vrnili sem se bil v njegovo družbo ter sva skupaj hodila na lov. Najrajši sva hodila zgodaj zjutraj, ker v jutranjih urah, predno izide sonce, je najboljši čas za lov na verice. Včasih sem šel na lov tudi v oddaljeno šumo. Precej daleč vstran od naselbine je bila obezna hrastova šuma, kjer se je dalo narestiti prav veliko število verice, trideset do petdeset na dan. Dnevi in tedni so mi kaj hitro potekali, ko sem delal naskoke na vsako vrstno divjačino, ki jo je bilo dovolj v okolici. Po preteku treh mesecev sem se pa namenil, da odrinem v druge kraje.

Pisal sem prijatelju, s katerim sva začela butlegarsko obrt v Salt Lake Cityju. On je odšel v državo Idaho in delal blizu mesta Wallis v nekem bakrenem rudniku. V tistem kraju je ostal par mesecev, nato je pa odšel k bratu v državo Ohio in tam čakal na delo. Tja sem mu tudi pisal in ga vprašal o razmerah v premogorovih. Kmalu sem prejel odgovor in v pismu mi je javil, da je bolan, kakor hitro pa bo ozdravel, bo začel delati v rovu. Dalje mi je sporočil, da se dela štiri do pet dni na teden in precej dobro zasluži, ako rudar dobi primeren prostor. Potem sem mu ponovno pisal in naznanil, da se kmalu vidiva. Odločil sem lovsko puško, zbral svojo drobnarijo in jo složil v kovčge in bil sem pripravljen, da odpotujem za delom v premogorove.

XIX

Bilo je v sredi decembra, ko sem se poslovil od dobre žene, pri kateri sem bil na hrani in stanovanju, znancev in prijateljev in zapustil naselbino Marceline. Mo. Kupil sem vozni listek in se z vlakom odpeljal proti vzhodu. V Wheelingu, W. Va., sem zasedel avtobus in se od-

peljal v malo rudarsko naselbino, Bannock, Ohio, kamor sem srečno dospel in prijatelja Franka Boriča kmalu našel; bil je na hrani in stanovanju pri bratu Karolu.

Prijatelj je bil vidno vesel, ko sva se po dolgih mesecih zopet sestala. Mojega prihoda je bil istotako vesel Frankov brat Karol. Imela sta še dva druga brata v naselbini, ki sta delala v rovu. Naslednji dan po prihodu sem že dobil delo. Kupil sem potrebno orodje in obnovil delo pod zemljo. Hrano in stanovanje sem dobil pri Karolu.

V premogorovu sem delal samo dva meseca in odločil sem se za vrnitev v državo Michigan. Prijatelj Frank je pustil delo po mojem prihodu in odšel v Monroe, Mich. Meseca marca sem šel jaz za njim, ker mi je pisal, da se tam delo dobi. Odpotoval sem in se kmalu znašel v kraju, v katerega sem večkrat prišel in zopet odšel.

Š postaje sem se takoj podal na Winchester ulico in tam našel prijatelja Franka, ki je bil na hrani in stanovanju pri nekem Stajercih, kjer sem se tudi jaz ustavil. Ostal sem tu samo en teden, ker nisem hotel plačevati devet dolarjev na teden za prelo hrano in z menoj je šel tudi Frank. Sklenila sva najeti par sob, v katerih si bova pečeta. Sobe sva kmalu dobila in tako sva začela s pečlarijo.

PROSVETA

Delo sem dobil v neki papirnici, ki je obratovala pet dni na teden, Frank pa je bil zaposlen pri kopanju jarka, v katerega so polagali vodne cevi. Tisto delo je bilo pa kmalu izgotovljeno in potem je tudi on dobil delo v papirnici in delal za isto družbo kakor jaz. Zabdrel pa je kmalu v neprimliko, ker se je zagledal v neko omoženo žensko, ki ga je tudi rada imela. Končno se je streznil in spoznal, da je bil predalet zašel. Poslušal je moj nasvet, ko sem ga svaril, in skušal svoje življenje zopet uravnati in spraviti v pravi tir. Na "ljubezen" je potem pozabil in odločila sva se za odhod v Californijo, toda potni stroški so bili visoki in jih je bilo treba znatno znižati. Sklenila sva, da se posluživa tovornih vlakov. Bila sva pa nekoliko v zadregi, ker nista imela nikake izkušnje, ampak ustrašila se nista. Prijela naju je želja po "trepanju" in hotela sva ji zadostiti. Najino pritižajo sva odposlala nekemu znancu v Missouri in potem sva se poslovila od pečlarije in ščurkov. Zasedla sva tovorni vlak, ki je vozil proti zapadu. To je bil pričetek najine proste vožnje v daljno Californijo.

Med vožnjo od Toleda do Chicaga sva pri čakanju na drugi vlak začela v družbo "tremfov", ki so v grmovju imeli svoja posvetovanja. Izkušen in precej rejen "tremf" nam je dajal navodila in nas svaril, da moramo biti oprežni, da ne pridemo paznikom v roke. Mlajši se niso dosti zmenili za njegove besede, ker so mislili, da jim nihče ne more do živga.

Ko je prisopihal prvi tovorni vlak, so mlajši takoj stekli in poskakali nanj a že se je že začel klic: "Stoj, če ne streljam!" Bil je glas paznika, ki je kmalu ujel šest "tremfov", drugi so jo pa popihali in srečno odnesli pete v grmovje ter izginili v temi. Ostali smo to opazovali iz ograde, za katero smo se skrivali.

Kmalu je prisopihal drugi vlak, ki nas je odpeljal dalje pod vodstvom našega izkušnega "tremfa". Vlak je drvel kakšnih šest ur in dospeli smo do drugega mesta. V predmestju smo zopet poskakali z vlaka in odšli v bližnji gozdlič, kjer je vladala tema, da nismo videli drug drugega. V gozdiču smo kramljali in zavžili potrebno hrano, ki smo jo imeli s seboj. Naš vodja nas je pa kmalu opozoril na bližajočo se vlak in urno smo bili na nogah. Ko je privozil mimo, smo poskakali nanj in se odpeljali dalje.

Peljali smo se skozi mesto Terre Haute, Ind. in druga in med potovanjem smo jedli kjerkoli in karkoli smo dobili. Umivali smo se z vodo iz raznih jarkov, potokov, mlakuž in kotanj po kolovozih, kjer smo se za nekaj časa utaborili. Skrivali smo se po gozdovih in za ograjami poleg železnice in se na ta način izognili roki pravice. Na vlaku smo se pa skrivali med naloženimi predmeti, razno šaro, lesom in drugim tovorom. Tu in tam se nam je posrečilo dobiti nekaj živil; vse nam je prav prišlo, d, smo si za silo prevezali duše.

Na neki postaji v Indiani nas je naš debeluharski vodja zapustil. Meni in tovarišu Franku je svetoval, da bo za naju najbolje, ako kupiva vozne listke in potujeva po cestni železnici do Chicaga. Tako sva tudi storila in po kratki vožnji dospela v Chicago.

V Chicagu sva imela dosti sitnosti in nikakor nista mogla najti pravega izhoda. V "tremfarskem" poslu sva bila še zelezna, znala pa tudi nista dosti angleščine, da bi se pravilno izrazila in vprašala tu in tam, kako bi bilo najbolje s potovanjem. V Chicagu sva lahko prišla, toda oditi ven je bilo težje, ker so ceste in ulice tako dolge v tem mestu. Poizvedovala sva v več krajih in končno sva po šestih dneh urah, ko sva premerila dosti lepih in grdih ulic, vendar našla vlak, ki naju je odpeljal iz mesta. Iz zagate nama je pa rad pomagal neki policaj, ki nama je pokazal pravo smer do postaje Santa Fe železniške družbe. Ko sva se toliko opogumila, da sva mu potožila svoje težkobe, nama je rad postregel in bil uljuden z nama, naposled smo se pa vsi trije smejali. Policajeva pojasnila so bila zanesljiva — vse nama je po pravici povedal.

(Dalje prihodnjik.)

Agitirajte za Prosveto!

Skupina ruskih otrok v pohodu.

— Federated Picture

Dovtipi iz tretjega rajha

V Berlinu bodo postavili nacionalni spomenik tretjega rajha. Predstavljal bo — neznanega zadovoljneža.

Agent tajne politične policije opazuje počet je brezposelnega, ki se mu zdi sumljiv.

"Kaj počnete tu?" ga končno nahruli agent.

Počasi, demonstrativno zategne osumljenec hlačni pas za eno luknjo ožje in odgovori: "Ali ne vidite: zajtrkujem."

Dva delavca se srečata.

"Daj mi cigareto!" prosi prvi.

"Človek božji," odgovori drugi, "cigarete si ne morem več privoščiti, odkar sem zaposlen pri javnih delih."

Dva brezposelna se menita.

"Kako to, da je število brezposelnih vedno manjše, a nas je vedno več?"

"Vidiš, ko še nisi toliko nacional-socialistično izobražen, da bi razumel statistiko."

Podjetnik pravi SA-brezposelnemu, ki mu ga je poslal urad: "Jaz naj vas sprejemem iz golega nacionalnega idealizma, vi mi pa stavite materialistično zahtevo po plačih!"

Italijanski in nemški fašist se srečata v Florenci.

Nemec zakliče: "Heil imperator!"

Italijan odgovori: "Evviva imitator!"

"Kaj je razredni boj?"

"Če se upira nekdo, da ga ne bi do nagega slekli."

"Kaj pa je nacionalna vzajemnost?"

"Če se slečeni nič ne upira, ampak kliče 'Heil!'"

V brzovlaku hoče neki SAVodja izzvati Juda: "No, Jud, kdo je kriv, da smo mi izgubili vojno?"

"Judovski generali, gospod Sturmfuehrer!"

"Hm... Pa saj mi nismo imeli judovskih generalov."

"Mi ne, gospod Sturmfuehrer, pač pa drugi!"

"Kaj daš za nov dovtip?"

"Leto dni zapora."

Marka stoji sijajno: 2% kritja, 98% zaupanja...

Friedrich Schiller je za vsako deželo spisal po eno dramo: za Francijo: "Devico Orleansko,"

za Španijo: "Don Carlosa,"

za Anglijo: "Marijo Stuart,"

za Italijo: "Fiesco iz Genue,"

za Nemčijo: "Razbojnikje."

Odkar je Roehm v raju, nosijo angeli figova peresa zadaj.

Novorojenček

Grof Bobby: "Žena mi je podarila dete!"

Grof Rudi: "Fantka?"

Grof Bobby: "Ne."

Grof Rudi: "Torej punčko!"

Grof Bobby: "Neverjetno — kako si le tako hitro uganil?"

On zna molčati

— Ali znaš ti molčati?

— Moja poštna beseda!

— Potem je prav. Nujno potrebujem \$50.

— Zanesi se name: to je toliko, kakor da nisem nič slišal...

HIŠA V NAJEM

V najem se odda hiša s 6 sobami. Oglasite se na 1421 So. 7th St. Milwaukee, Wis. (Adv.)

LOTE (STAVBIŠČA) NA PRODAJ

Vsled bolezni sem primoran prodati dve loti, na ugodnem kraju v Jeannette, Pa., po nizki ceni. Za cenbo in nadaljna pojasnila se obrnite na: Joseph Metelko, 5029 So. Loomis St., Chicago, Ill. —(Adv.)

Najhitrejša vožnja poslužba v JUGOSLAVIJI

na največjih in najmodernejših parnikih, ki redno plujejo v vso domovino preko solunske južne črte. Preko Trsta — 7 ur v Jugoslavijo

CONTE GRANDE — 1. junija, 3. julija in 10. avgusta

Poslužite se največje hitrosti, ter udobnosti in ekonomije potovanja direktno Trst, kateri je le par ur vožnje od vašega doma. MILO PODNEBJE, SOLUNSKA JUŽNE ČRTE vam poveča udobnost in zdravje moderne akomodacije, pravo potrebo in izvrstna kuhinja

Preko Genova — v 15 urah v Jugoslavijo

REX (svetovno najhitrejši parnik), 15. jun., 9. jul., 3. avg.

CONTE DI SAVOIA 8. junija, 29. junija in 23. julija

Oglasite se pri kateremkoli našem agentu ali na:

333 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

Italian Line

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta iste edne, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnici. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto in nino. Ker pa člani že plačajo pri anasementu \$1.20 za tednik, se jim šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrnč. države in Kanado \$6.00	Za Cicerio in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....

Za Evropo je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročila na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvo lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datom za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2)..... Čl. družine.....

3)..... Čl. družine.....

4)..... Čl. družine.....

5)..... Čl. družine.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....